

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

6 октомври 1993 година*

„Равно заплащане на мъжете и жените – Наследствена пенсия – Ограничаване на действието във времето на Решение С-262/88 по дело Barber”

По дело С-109/91

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда, на основание член 177 от Договора за ЕИО, от Kantongerecht te Utrecht (Нидерландия) по спора, висящ пред този съд между

Gerardus Cornelis Ten Oever

и

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glazenwassers- en Schoonmaakbedrijf

относно тълкуването на член 119 от Договора за ЕИО, както на ограничението на действието във времето на Решението на Съда от 17 май 1990 г. по дело Barber (С-262/88, Recueil, стр. I-1889),

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н С.Н. Kakouris, г-н G.C. Rodríguez Iglesias, г-н М. Zuleeg, г-н J. L. Murray, председатели на състав, г-н G. F. Mancini, г-н R. Joliet, г-н F. A. Schockweiler, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н F. Grévisse, г-н М. Díez de Velasco, г-н P. J. G. Kapteyn и г-н D. A. O. Edward, съдии,

генерален адвокат: г-н W. Van Gerven,

секретар: г-н Н. von Holstein, заместник-секретар, и Д г-жа D. Loutermann-Hubeau, главен администратор,

като има предвид писмените становища, представени:

- за г-н Ten Oever от г-н I.P.M. Boelens, сътрудник на Stichting De Ombudsman,

- за Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glazenwassers-en Schoonmaakbedrijf, от г-н М. van Empel и г-н O.W. Brouwer, advocaten от Амстердамската адвокатска колегия,

- за нидерландското правителство от г-н Т. Р. Hofstee, заместник-главен секретар в Министерство на външните работи, в качеството на представител,

- за правителството на Обединеното кралство от г-жа R. Caudwel, от Treasury Solicitor's Department, в качеството на представител,

---

* Език на производство то: нидерландски.

- за германското правителство от г-н E. Röder, Regierungsdirektor във Федералното министерство на икономиката, и г-н C. D. Quassowski, Oberregierungsrat в същото министерство, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности от г-ца K. Banks и г-н B. J. Drijber, от нейната правна служба, в качеството на представители,

предвид доклада за съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на г-н Ten Oever, в съдебното заседание на 26 януари 1993 г., Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glazenwassers- en Schoonmaakbedrijf, нидерландското правителство, за което се явява г-н J. W. de Zwaan, и г-н T. Heukels, заместник-правни съветници в Министерство на външните работи, в качеството на представители, на правителството на Обединеното кралство, за което се явява Sir Nicholas Lyell, QC, Attorney General, г-н S. Richards и г-н N. Paines, Barristers и г-н J. Collins, Assistant Treasury Solicitor, в качеството на представител, на германското правителство и Комисията в съдебното заседание на 28 април 1993 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат в съдебното заседание от 28 април 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 28 март 1991 г., постъпило в Съда на 9 април 1991 г., Kantongerecht te Utrecht (Районен съд), постави, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, два преюдициални въпроса относно тълкуването на член 119 от този Договор във връзка с наследствената пенсия, предоставена съгласно професионална пенсионна схема, и относно тълкуването на Решението на Съда от 17 май 1990 г. по дело Barber (C-262/88, Recueil, стр. I-1889), във връзка с ограничение на неговото действие във времето.

2. Тези въпроси бяха поставени в рамките на спор между г-н G. C. Ten Oever и Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Glazenwassers- en Schoonmaakbedrijf (наричан по-долу „Пенсионният фонд“) относно предоставянето на пенсия на вдовци.

3. До смъртта Ж на 13 октомври 1988 г., съпругата на г-н Ten Oever е била член на професионална пенсионна схема, финансирана от служители и работодатели. По това време, правилата на схемата се отнасяли до наследствена пенсия, предоставяна единствено на вдовици. Едва след 1 януари 1989 г. това право се разпростира и по отношение на вдовците.

4. След смъртта на неговата съпруга г-н Ten Oever поискал да му бъде отпусната пенсия за вдовец. Пенсионният фонд му отказал с аргумента, че това не било предвидено в правилата на схемата към момента на смъртта на г-жа Ten Oever. На довода на г-н Ten Oever, основан на Решението Barber, а именно, че поисканата от него пенсия следва да се разглежда като заплащане по смисъла на

член 119 от Договора, поради което е недопустима всякаква дискриминация между мъжете и жените, Пенсионният фонд отговорил, че това решение било постановено след смъртта на г-жа Ten Oever, и че неговото действие е било ограничено във времето.

5. Kantongerecht te Utrecht, пред който г-н Ten Oever обжалвал това решение с твърдението, че Пенсионният фонд е бил длъжен да му предостави въпросната пенсия, е решил да спре делото и да постави на Съда на ЕО следните преюдициални въпроси :

„1) Включва ли понятието „заплащане”, по смисъла на член 119 от Договора за ЕИО, непредвидените в закона обезщетения за наследници (като например в настоящия случай изплащането на пенсия на вдовец)?

2) При положителен отговор на въпрос 1, приложим ли е член 119 от Договора за ЕИО по отношение на ищеца, за да може последният да иска предоставяне на пенсия за вдовец:

а) считано от датата на смъртта на неговата съпруга (13 октомври 1988 г.); или

б) считано от Решението на Съда от 17 май 1990 г.; или

в) не се прилага изобщо, тъй като съпругата му е починала преди 17 май 1990 г.?”

6. С оглед едно по-пълно представяне на фактите на споровете по главното производство, на хода на производството и на писмените становища, представени на Съда, е направено позоваване на доклада за съдебното заседание. Тези елементи от делото са упоменати по-нататък само доколкото са необходими за изготвяне на мотивите на Съда.

По първия въпрос

7. С първия си въпрос препращащата юрисдикция иска да установи дали наследствена пенсия, подобна на пенсията, предмет на настоящото производство, попада в обхвата на понятието за заплащане по смисъла на член 119 от Договора, и в резултат на това е обект на предвидената в тази разпоредба забрана за дискриминация.

8. Съгласно постоянната съдебна практика, понятието за заплащане, посочено в алинея 2 от член 119, обхваща всяка престация, независимо дали е парична или в натура, незабавна или бъдеща, която работникът получава, макар и непряко, от своя работодател във връзка с работата си. Обстоятелството, че определени обезщетения се предоставят след прекратяване на трудовото правоотношение не променя техния характер на заплащане по смисъла на член 119 (вж., по-специално, посоченото по-горе решение по дело Barber, точка 12).

9. Така определеното понятие за заплащане обаче не може да обхване схемите или обезщетенията за социална сигурност, като например пенсии за прослужено време, които се уреждат пряко от закона, без каквото и да било елемент на

договаряне в рамките на съответното предприятие или професионален отрасъл, и които се прилагат задължително по отношение на общите категории работници. Тези схеми осигуряват на работниците обезщетения съгласно законната система, в чието финансиране участват работници и работодатели, а вероятно и държавните органи, в съотношение, определено по-скоро въз основа на съображения на социалната политика, отколкото на основание трудовото правоотношение между работодателя и работника (Решение от 25 май 1971 г., по дело Defrenne, 80/70 Recueil, стр. 445, параграфи 7 и 8).

10. В настоящия случай, от представените на Съда документи става ясно, че правилата на съответните пенсионни схеми не са били непосредствено предвидени от закона, а са били резултат от споразумение между социалните партньори, като държавните органи само са се ограничили, по искане на приетите за представителни професионални организации на работодатели и работници, до това да обявят схемата за задължителна за целия отрасъл,

11. Освен това е неизменно, че тази пенсионна схема се финансира изцяло от служителите и работодателите в съответния отрасъл, без каквато и да било финансова намеса на държавата.

12. Всички тези обстоятелства налагат извода, че спорната наследствена пенсия попада в обхвата на член 119 от Договора.

13. Това тълкуване не се обезсилва от факта, че по дефиниция, наследствената пенсия не се изплаща на служителя, а на неговия наследник. Правото да се получи това осигурително обезщетение е престация, която се дължи на участието на съпругата на наследника в схемата, като пенсията се дължи на наследника поради съществуващото трудово правоотношение между работодателя и съпругата на наследника, и му се изплаща на основание на сключения от съпругата трудов договор.

14. Ето защо отговорът на първия преюдициален въпрос, поставен на Съда, трябва да бъде, че наследствена пенсия, която се предоставя съгласно професионална пенсионна схема с характеристиките на схемата, предмет на спора по главното производство, попада в обхвата на член 119 от Договора.

По втория въпрос

15. По същество, с втория въпрос се иска от Съда да се произнесе по отношение на точния обхват на ограничението във времето на посоченото по-горе решение по дело Barber.

16. Това ограничение във времето се отнася до осигурителните обезщетения (по-специално, пенсии), предоставяни съгласно частни професионални схеми, възприети като заплащане по смисъла на член 119 от Договора.

17. При произнасянето си Съдът е взел предвид факта, че при тази форма на заплащане е налице период от време между възникването на правото на пенсия, което се придобива постепенно през целия професионален живот на работника,

и нейното действително заплащане, което е отложено до достигането на определена възраст.

18. Освен това Съдът е отчетел начина на финансиране на професионалните пенсионни фондове и съответно съществуващите отчетни връзки във всеки отделен случай между периодичните осигурителни вноски и дължимите бъдещи суми.

19. Предвид изложените в параграф 44 от Решението по дело Barber съображения за неговото ограничаване във времето, трябва да се изясни, че равно третиране в областта на професионалните пенсии може да се иска единствено във връзка с обезщетения, дължими за периоди на заетост след 17 май 1990 г., като това е датата на Решението по дело Barber, освен в полза на работници или тези, които се ползват с техните права, които преди тази дата са образували съдебни производства или са предявили подобни иски, съгласно приложимото национално право.

20. Следователно отговорът на втория поставен на Съда преюдициален въпрос трябва да бъде, че по силата на Решението от 17 май 1990 г., по дело Barber, C-262/88, позоваване на прякото действие на член 119 от Договора, за да се изиска равното третиране в областта на професионалните пенсии, е възможно единствено за осигурителни плащания дължими за периоди на заетост след 17 май 1990 г., без това да противоречи на предвиденото изключение в полза на работниците или на лицата, които се ползват с техните права, и които преди тази дата са завели дело или са подали съответна жалба съгласно приложимото национално право.

По съдебните разноски

21. Разноските, направени от нидерландското правителство, от германското правителство, от правителството на Обединеното кралство и от Комисията на Европейските общности, които са представили писмени становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнесе по въпросите, поставени му от Kantongerecht te Utrecht, с, с Определение от 28 март 1991 г., реши:

1. Наследствена пенсия, която се предоставя съгласно професионална пенсионна схема с характеристиките на схемата, която е предмет на спора по главното производство, попада в обхвата на член 119 от Договора за ЕИО.

2. По силата на Решението от 17 май 1990 г. по дело Barber, C-262/88, позоваване на прякото действие на член 119 от Договора, за да се изиска равното третиране в областта на професионалните пенсии, е възможно единствено за осигурителни плащания, дължими за периоди на заетост след 17 май 1990 г., предмет на предвиденото изключение в полза на работниците или на лицата, които се ползват с техните права, и които преди тази дата са завели дело или са подали съответна жалба съгласно приложимото национално право.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 6 октомври 1993 година.